

Witte Lotusdag en wat deze dag betekent

– John Algeo

Witte Lotusdag is een datum op de kalender, maar het is ook een heilig tijdstip.

Dr. John Algeo was internationaal vice-president van de TS van 2001 tot 2008 en emeritus hoogleraar van de University of Georgia in de VS. Hij is vele malen academisch onderscheiden.

Een gedenkdag

De datum 8 mei op de kalender herinnert ons er als Witte Lotusdag aan dat H.P. Blavatsky (HPB) op die dag is overgegaan van het verdriet, de pijn en de bezoeken van deze wereld naar een toestand van hoger leven, licht en liefde. De verjaardag van de dood van HPB werd door haar theosofische tweeling, Henry S. Olcott benoemd. De kolonel vermeldt de oorsprong van de herdenking in zijn *Old Diary Leaves* (IV.26, pp.452-4):

Daar wij de verjaardag van de dood van HPB nu al acht jaar gedenken, en daar de ceremonie ongetwijfeld zal worden voortgezet, is het misschien wel zo goed om de inhoud vast te leggen van de Executive Notice van 17 april 1892, die leidde tot het herdenken van de gebeurtenis. Deze bevatte de volgende tekst:

'In haar laatste wil gaf H.P. Blavatsky haar wens te kennen dat jaarlijks, bij de verjaardag van haar dood, een aantal vrienden "bije zou komen in het hoofdkwartier van de Theosophical Society en een hoofdstuk zou (voor) lezen uit *Het Licht van Azië* en (uittreksels uit) de *Bhagavad Gita*"; en daar het passend is dat haar overlevende collega's de herinnering fris zouden houden aan haar dienstbetoon jegens de mensheid en haar toegewijde liefde voor onze Society, suggereert ondergetekende dat de verjaardag bekendheid geniet als Witte Lotusdag, en geeft hij de volgende officiële order en aanbeveling:

1. Om 12 uur op 8 mei 1892 en op dezelfde dag van ieder volgend jaar zal er een herdenkingsbijeenkomst gehouden worden in het hoofdkwartier, waarbij uittreksels uit bovenvermelde werken (voor) gelezen worden en korte voordrachten

gehouden worden door de voorzitter van de bijeenkomst en anderen die dat graag zouden willen.

2. Uitdeling van voedsel zal uit haar naam plaatsvinden aan de arme vissers van Adyar en hun gezinnen.
3. De vlag zal halfstok hangen van zonsopgang tot zonsondergang, en de Convention Hall zal versierd worden met witte lotusbloemen.
4. Leden die buiten Madras wonen kunnen afspraken over hun eten maken door zich tenminste één week tevoren aan te melden bij de Recording Secretary.
5. Ondergetekende doet de aanbeveling aan alle secties en afdelingen wereldwijd om jaarlijks op de verjaardag bijeen te komen en op een eenvoudige, onsektarische en toch waardige wijze, waarbij alle slaafse verering en loze complimentjes vermeden worden, het algemene gevoel van liefdevolle eerbied tot uitdrukking te brengen voor haar die ons het charter bracht van het steile pad dat leidt tot de toppen van kennis.'

Kopieën hiervan werden terstond gestuurd naar de hoofdkwartieren in Londen en New York, vandaar verspreid over de afdelingen en nu neem ik aan dat ieder van onze honderden afdelingen wereldwijd jaarlijks de herinneringen aan het karakter en het dienstbetoon van HPB ophaalt.

Dat is de betekenis van die datum op de kalender. Het is een tijd van herdenken, wanneer theosofen wereldwijd de prestaties, het karakter en het dienstbetoon van H.P. Blavatsky gedenken.

Een heilige tijd

Maar in welke zin zouden wij Witte Lotusdag ook kunnen beschouwen als

een 'heilig tijdstip'? Zo'n manier van naar die gebeurtenis kijken wordt niet rechtstreeks geassocieerd met HPB zelf. De kolonel wilde vooral dat de Theosophical Society iedere 'heldenverering' zou vermijden, zowel met betrekking tot de stichters als tot anderen. 'Heiligheid' wordt veeleer geassocieerd met de symbolische betekenis van de witte lotus en met een behoorlijk begrip van wat *heilig* betekent. Laten wij eerst eens kijken naar het laatste punt. Ons gewone gevoel van *heilig* verbindt dit met georganiseerde religie, goddelijkheid, toegewijheid en vroomheid, maar in het geval van dit woord is het, zoals met zoveel woorden, nuttig om aandacht te besteden aan de etymologie ervan. De term *etymologie* komt uit het Grieks, waarin het letterlijk betekent 'de studie van wat waar is'. Dus wat is er waar aan 'heilig'?

Het Engelse woord *heilig* komt van een wortel waaruit ook de woorden *hale* (gezond), *hallow* (heiligen, vereren), *heal* (genezen), *health* (gezondheid), *healthy* (gezond), *whole* (geheel), en *wholesome* (gezond, heilzaam) ontstaan zijn. Fysiek, emotioneel, mentaal en spiritueel welzijn zijn alle onderling verbonden; en ze zijn alle afhankelijk van ons één zijn binnenin onszelf en verenigd met de goedheid van het universum. Dat is ook de bedoeling van yoga. *Yoga*, dat rechtstreeks verbonden is met het Engelse woord *yoke* (juk) en indirect (via het Latijnse *iungere*) aan *join* (verbinden), betekent letterlijk *unie* (eenheid). Heilig zijn betekent het doel van yoga bereikt te hebben, om geheel en verenigd te zijn binnenin onszelf en met het grote leven van de kosmos.

De witte lotus is bovenal een symbool van heilheid, van eenheid. De

lotusbloem bevat een symbolische boodschap in het hindoeïsme, het boeddhisme, de Egyptische religie en elders in de wereld. Aangezien de lotus traditioneel wordt afgebeeld met acht bloembladen, stelt zij de acht windrichtingen van de kompas voor en aldus de totaliteit of heelheid van de ruimte, daar acht het getal is van kosmisch evenwicht. Er zijn acht spaken in het boeddhistische wiel van de wet, die het nobele achtvoudige pad aanduiden, en acht trigrammen in de Chinese I Tjing. De gnostische *ogdoad*, of groep van acht, bestaat uit acht goddelijke wezens of aeonen. In het shintoïsme zijn er naar men zegt acht wereldwijzgeren. Al deze groepen van acht geven, net als de lotus zelf, heelheid en universaliteit weer.

In het hindoeïsme slaapt Vishnu op het opgerolde lichaam van de slang van de eeuwigheid, die drijft op de kosmische oceaan. Uit zijn navel groeit een lotusplant, uit de bloem waarvan de god Brahma ontstaat, die een nieuwe wereld schept. De Boeddha en de bodhisattva's zitten op lotusbloesems. De boeddhistische mantra *mani padme*, 'het juweel in de lotus', geeft de eenheid van tegengestelden weer: de lotusbloem is van voorbijgaande aard en teer, terwijl het diamanten juweel blijvend is en de allerhardste der substanties. Die mantra is ook een diepgaand inzicht, want wij ontdekken het eeuwige en het werkelijke in het hart van het tijdelijke en het illusoire. Nirvana en samsara zijn één en hetzelfde. Universaliteit is hier; eeuwig is nu.

In het Egyptische symbolisme staat de lotus naar men zegt voor seksualiteit. Maar seksualiteit is gewoon de intiemste en meest bekende manifestatie van het kosmische principe van

polariteit. Alles in het universum ontstaat als gevolg van de interactie van de polaire tegengestelden, de dualiteit van samsara. Aldus staat de lotus voor creativiteit, leven en dood, geboorte en wedergeboorte, de belofte van vernieuwing en van continuïteit.

Het bekendst is de lotus misschien omdat zij in ons leven staat voor de vier menselijke werelden: de fysieke, de emotionele, de mentale en de spirituele. De wortels van de lotus zitten in de drassige, stoffelijke modder onderin de vijver. De steel van de lotus rijst op door het opbruisende water van de emoties. De bloesem van de lotus gaat open in de frisse lucht van het mentale. Die bloesem kijkt omhoog naar het felle zonlicht van spirituele inspiratie die erop neerschijnt.

Zo is de lotus een symbool van heilige heelheid, van de yoga-eenheid die alle aspecten van ons wezen verenigt in harmonieuze eenheid. Men zegt dat lotusbloemen roze zijn, of blauw of wit. Roze en blauwe lotussen staan respectievelijk voor de zon en de maan, dat wil zeggen, alle complementaire polariteiten. Maar net zoals wit licht alle kleuren combineert en verenigt, zo is de witte lotus een passend symbool van de ultieme verenigde heelheid van alle leven.

Tijd en heiligheid

Witte lotusdag zelf kan gezien worden als een weergave van de eenwording van dualiteiten. Enerzijds als een gedachtenis aan het leven van HPB en haar prestaties bij de herdenking van haar dood, staat witte lotusdag voor tijd en onvolmaaktheid. HPB was een grootse vrouw. Maar zij was een mens, en alle menselijke wezens zijn on-

volmaakt tot zij de staat bereiken van zevende ronde evolutie. Kolonel Olcott benadrukte twee dingen: dat HPB een onvolmaakt mens met zwakke plekken was en dat zij een grootse leraar was en een bewonderenswaardige exponent van de weg naar heiligheid, dat wil zeggen, de weg naar de eenheid van zijn.

Anderzijds, als een symbool van juist die eenheid van zijn waarheen HPB de weg wees, staat witte lotusdag voor het eeuwige en het volmaakte. De witte lotus symboliseert de heiligheid of heelheid die het te bereiken doel is van de menselijke evolutie. Wij zijn net als de lotusbloem geworteld in stoffelijkheid, vaak een heel duistere en smerige toestand. Wij moeten net als die bloem onszelf omhoog brengen,

met een vastberaden, stevige steel door emotionele wateren om tot bloei te komen in de zuivere intellectuele lucht van begrijpen. Wij kunnen feitelijk nog niet de stralende zon van spiritualiteit bereiken, maar wij kunnen ons wel openstellen voor zijn warmte; wij kunnen zijn energie absorberen.

Dus laten wij op witte lotusdag vooral die grote ziel, H.P. Blavatsky, met respect gedenken. Maar laten wij ook de les van de witte lotus opnemen in ons diepste wezen. Laten wij, net als zij, ernaar streven de tegengestelden te verenigen, worden wat wij allen bestemd zijn te worden – heel en heilig.

Uit: *The Theosophist*, mei 2008

Vertaling: A.M.I.

EEN WAAR THEOSOOF

Niet het individuele en vastberaden voornemen om zelf het Nirvana (het hoogtepunt van alle kennis en absolute wijsheid) te bereiken, wat tenslotte slechts verheven en glorieuze zelfzucht is, maar het zelfopofferend zoeken naar de beste middelen om onze naaste op het juiste pad te brengen, en zoveel van onze medeschepselen als ons mogelijk is er hun voordeel mee te laten doen, maakt iemand tot een waar theosoof.

(uit: 'Het standpunt van de Chohan ten aanzien van de T.S.', door M. Conger, 'Gecombineerde chronologie bij "De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett" en "the Letters of H.P. Blavatsky to A.P. Sinnett"', blz. 45)